

*Алла Гірман, к.політ.н, доцент
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро*

ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

Глибокі сутнісні суперечності нинішнього цивілізаційного процесу висувають особливі вимоги щодо довгострокової соціально-економічної стратегії в Україні. Необхідно скоригувати загальну спрямованість трансформаційного процесу, надати йому сучасних цивілізованих форм, знайти такі шляхи та механізми входження у світову економіку, які дали б змогу максимально скористатися позитивними наслідками глобального розвитку і водночас мінімізувати економічні та соціальні труднощі, пов'язані з адаптацією національної економіки до закономірностей розвитку світової господарської системи [1].

Головним наслідком глобалізації є поступове руйнування суверенітету національних економік, замкненості фінансових систем під тиском світового капіталу та діяльності міжнародних фінансових інститутів [2].

За результатами свого вияву феномен глобалізації є неоднозначним для різних країн. Слід визнати, що найзначніші переваги від глобалізації економічного життя мають найбільш потужні та розвинуті країни.

На сьогодні існують безліч різних тлумачень глобалізації, відсутній консенсус розуміння сутності самої глобалізації та її викликів національним спільнотам, включаючи також і прогнозування наслідків, до яких вона може призвести.

Спираючись на дослідження розвитку постсоціалістичних країн, можна стверджувати, що глобалізація має низку негативних тенденцій. Найперше те, що економіка країни виходить зі сфери контролю незалежних урядів. В цьому випадку вона може контролюватися владою іншої держави або монопольними ТНК. Держава не здатна проводити економічну політику, орієнтовану на розвиток через обмеження, підвищення рівня приватного контролю у всесвітньому масштабі над ключовими галузями промисловості, сільського господарства, енергетики та сировинних матеріалів, і навіть за діяльністю урядів (від контролю над військовими матеріально-технічними структурами, до охорони здоров'я і транспортних мереж). Нестабільність фінансової сфери безпосередньо впливає із взаємозалежності національних економік на світовому рівні. Від цього найбільше страждають не найрозвиненіші держави. Одне розхитана ланка в цілісній системі призводить до її дестабілізації в цілому [3].

Чим менший потенціал розвитку економіки країни, тим більше коло проблем, пов'язаних з глобалізацією: технологічне відставання зростає, процеси маргіналізації поглиблюються, відбувається зубожіння населення, зовнішній борг збільшується і перешкоджає розвитку прогресу.

На жаль, на сьогодні глобалізаційні процеси стали «прикриттям» для кримінальної міжнародної економіки. Оборот зброї, торгівля наркотиками, людьми, внутрішніми органами загострилися при активній лібералізації зовнішньої торгівлі. Незворотні процеси відбуваються у трьох основних напрямки: ринок товарів і послуг, фінансовий ринок, ринок факторів виробництва. При цьому в якості основних видів впливу процесів глобалізації в регіонах доцільно розглядати експансію, адаптацію, уніфікацію, стандартизацію й інтеграцію [3].

Спираючись на викладене, головною метою країни, яка знаходиться в умовах глобалізації, повинна бути стратегія динамічної стабільності країни з формуванням сприятливих для соціально-економічного розвитку умов, за яких безпечно почувається як сама держава так і суспільство.

Список використаних джерел:

1. Мельник М.І., Залуцький І.Р. Виокремлення глобалізаційних чинників соціально-економічного розвитку: концепт ендогенізації. Регіональна економіка. 2022, №1. С 14-30
2. Плахотнік О.О., Павленко А.А. Вплив глобалізації на розвиток світової економіки та економіки України. Економіка та держава. 2022. № 5. С. 62–67. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=5179&i=8>
3. Собкевич О. В., Шевченко А. В., Русан В. М. та ін. Реальний сектор економіки України в умовах системних викликів: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2021. 83 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/analytrep_14_2021.pdf